

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 51 Cpr 1/2021 a pôvodne vedenom pod sp. zn. 51 Cpr 7/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 CoPr 9/2017. Sťažovateľ žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 eur.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 99/2022-20 z 1. marca 2022 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v rozsahu namietaného postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 51 Cpr 1/2021 a pôvodne vedenom pod sp. zn. 51 Cpr 7/2014.

3. Z podanej ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplynul nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ sa návrhom na vydanie platobného rozkazu podaným na okresnom súde 11. decembra 2014 domáhal zaplata sumy 6 784,26 eur z titulu neuhradenej mzdy za vykonanú prácu a mzdy za prácu nadčas proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“). Okresný súd rozsudkom č. k. 51 Cpr 7/2014-201 z 25. novembra 2015 uložil žalovanému zaplatiť sťažovateľovi sumu 120 eur s príslušenstvom a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Sťažovateľ podal proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie 24. februára 2016, po podaní odvolania požiadal 7. apríla 2016 o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

4. Okresný súd uznesením z 3. mája 2016 priznal sťažovateľovi oslobodenie od platenia súdneho poplatku za podanie odvolania, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal podaním z 8. júna 2016 a žiadal o úplné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Súdny spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie 28. júna 2016, krajský súd uznesením z 26. januára 2017 rozhodol o odvolaní proti oslobodeniu od platenia súdnych poplatkov a 28. marca 2017 bol spis opätovne predložený okresnému súdu. Po doručovaní vyjadrení k odvolaniu vo veci samej okresným súdom bol súdny spis predložený krajskému súdu 23. júna 2017.

5. Krajský súd rozsudkom č. k. 6 CoPr 9/2017-281 zo 6. marca 2019 čiastočne potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a čiastočne ho zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ napadol rozsudok odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej časti dovolaním podaným 23. mája 2019, Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) 13. mája 2020 vrátil spis okresnému súdu pre nedostatky v plnej moci, 2. júna 2020 bol spis opätovne predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením č. k. 5 Cdo 47/2020-355 z 26. novembra 2020 tak, že najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného

súdu a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu, kde je konanie vedené pod novou sp. zn. 51 Cpr 1/2021.

6. Ústavný súd po podaní ústavnej sťažnosti zistil, že vo veci okresný súd vykonal tri pojednávania, a to 8. októbra 2021, 19. januára 2022 a 8. apríla 2022, keď bola vec okresným súdom meritórne rozhodnutá.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že k porušeniu jeho označených práv došlo v dôsledku nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu. Sťažovateľ uvádza, že podanou žalobou sa domáhal vyplatenia mzdy za vykonanú prácu na účely zabezpečenia svojich základných životných potrieb. Konanie na okresnom súde momentálne vedené pod sp. zn. 51 Cpr 1/2021 ku dňu podania ústavnej sťažnosti prebiehalo už 6 a pol roka, zohľadňujúc právnu a faktickú zložitosť veci, ako aj správanie sťažovateľa, dĺžka napadnutého konania nezodpovedá požiadavke prejednávania veci bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote, sťažovateľovi nebola poskytnutá účinná a rýchla ochrana jeho práv, primerané finančné zadostučinenie vyčísl'uje na sumu 10 000 eur.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd prostredníctvom predsedu okresného súdu vyjadril nesúhlas s opodstatnenosťou podanej ústavnej sťažnosti, uviedol, že okresný súd vo veci plynulo konal, nebolo možné opomenúť ani pandémiu ochorenia COVID-19, ako ani opakované podania sťažovateľa, s ktorými sa okresný súd musel vysporiadať. Rovnako nie je možné stotožniť sa s tvrdením sťažovateľa, že okresný súd mohol rozhodnúť o nároku, ktorý nebol dotknutý podaným dovolaním, keďže celý spisový materiál sa po dobu trvania dovolacieho konania nachádzal na dovolacom súde.

III.2. Replika sťažovateľa:

9. Sťažovateľ zotrval na podanej ústavnej sťažnosti, poukázal na celkovú dĺžku konania, ako aj na povinnosť viesť elektronický súdny spis, čo by znamenalo, že okresný súd nemusel čakať na listinnú podobu súdneho spisu do skončenia dovolacieho konania. Ani pandémia ochorenia COVID-19 nemohla podľa jeho názoru zapríčiniť, že v jeho veci dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nečinnosti, resp. neefektívnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

14. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že v napadnutom konaní sťažovateľ žiada vyplatenie mzdy za vykonanú prácu, ide o pracovnoprávny spor. Tento typ konania sa nejaví ako fakticky ani právne zložitý, oblasť pracovnoprávnej agendy patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

15. Z hľadiska významu konania pre sťažovateľa, keďže ide o pracovnoprávny spor, napadnuté konanie spĺňa kritérium osobitného významu pre sťažovateľa (porov. rozhodnutie ESLP vo veci Doustaly proti Francúzsku z 23. 4. 1998, sťažnosť č. 26256/95, § 48, rozhodnutie ESLP vo veci Garcia proti Francúzsku z 26. 9. 2000, sťažnosť č. 41001/98, § 14), čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia v časti V tohto nálezu.

16. K správaniu sťažovateľa ústavný súd uvádza, že sťažovateľ čiastočne prispel k celkovej dĺžke konania, pretože napadol uznesenie o oslobodení od platenia súdnych poplatkov odvolaním, hoci mu oslobodenie od súdnych poplatkov pre aktuálne procesné štádium bolo priznané okresným súdom, v dovolacom konaní nepredložil riadne plnú moc na zastupovanie advokátom, čo viedlo k odstraňovaniu tohto nedostatku, čím sa konanie predĺžilo.

17. Postup súdu v napadnutom konaní sa po podaní žaloby javil ako efektívny a plynulý, k dĺžke napadnutého konania nepochybne prispelo odvolacie, ako aj dovolacie konanie, pričom po vrátení veci najvyšším súdom 14. januára 2021 sa vo veci konali tri pojednávania, ostatné pojednávanie bolo nariadené na 8. apríl 2022. Okresnému súdu nemožno vyčítať úplnú nečinnosť, s ohľadom na priebeh sporu, výsledok opravných konaní, ale predovšetkým vzhľadom na celkovú doterajšiu dĺžku konania identifikoval ústavný súd neefektívny postup okresného súdu, ktorý mohol zabezpečiť ukončenie veci v primeranom čase.

18. Po zohľadnení celkovej dĺžky konania, ako aj neefektívneho postupu okresného súdu sa ústavný súd priklonil k záveru o tom, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

19. Vzhľadom na to, že spor sťažovateľa nie je právoplatne rozhodnutý, bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (výrok 2).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

21. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie začalo už v decembri 2014, teda trvá už viac ako 7 rokov, pričom bolo vedené aj pred odvolacím súdom a dovolacím súdom, neefektívna činnosť okresného súdu dosahuje dobu jedného roka, vec nie je právoplatne ukončená a ústavný súd zohľadnil aj význam konania pre sťažovateľa. Na druhej strane ústavný súd zobral do úvahy správanie sťažovateľa v napadnutom konaní, ktoré objektívne prispelo k predĺženiu konania, prietahy v konaní zapríčinené okresným súdom odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľovi vo výške 500 eur, ktoré je mu okresný súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). Zvyšnej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovел (výrok 5).

VI.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 384,08 eur v zmysle jeho návrhu.

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je vo výške 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 10,87 eur. Sťažovateľovi v zmysle jeho návrhu formulovaného v petite ústavnej sťažnosti vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu).

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 4).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu